

... alebo o téme, ktorú považujeme pre kresťana a v Cirkvi za kontroverznú – ale právom?

BOŽIE SLOVO:

(Jer 29, 4-7)

Čítanie z knihy proroka Jeremiáša: *Toto hovorí Pán zástupov, Boh Izraela, všetkým zajatcom, ktorých som poslal do zajatia z Jeruzalema do Babylonu: ⁵ Stavajte domy a bývajte v nich, sadzte záhrady a jedzte ich ovocie, ⁶ berte si manželky a plodte synov a dcéry; i pre svojich synov berte manželky a dcéry vydávajte, nech rodia synov a dcéry, aby ste sa tam rozmnožili a neumenšili. ⁷ Usilujte sa o blaho mesta, kde som vás poslal do zajatia, a modlite sa zaň k Pánovi, pretože v jeho blahu je i vaše blaho. Počuli sme Božie slovo.*

KATECHÉZKA

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 718)

Kým sa začneme tejto otázke venovať, je dobré si ujasniť nejaké tie pojmy.

V prvom rade – čo je to, politika? Ak odsúdím fašistický režim v Rusku a jeho agresiu voči Ukrajine – je to politika, rovnaká, ako keď sa zapojím do predvolebnej kampane nejakej strany a podporujem ju proti iným stranám? Čo z toho politika je a čo nie? Dobrý vodítkom môže byť norma, ktorú cirkevné právo ukladá katolíckym kňazom a biskupom, že totiž: „*majú vždy všemožne podporovať zachovávanie pokoja a svornosti medzi ľuďmi založenej na spravodlivosti. § 2. Nemajú mať aktívnu účasť v politických stranách a na riadení odborových organizácií, ak to podľa úsudku kompetentnej cirkevnej autority nevyžaduje obrana práv Cirkvi alebo napomáhanie spoločného dobra*“ (c. 287 CIC). Politika je teda striktné vzaté boj o moc s cieľom jej využitia pri riadení krajiny či jej časti (kraj, okres, obec). Tento boj vždy prebieha medzi konkrétnymi ľuďmi a preto nutne vytvára v spoločnosti rozdelenie – to je nakoniec podstata politických strán. Účasť na činnosti politických strán a ich úsilia o získanie a vykonávanie moci je teda politika.

Od politiky musíme odlišovať spoločenskú angažovanosť za spoločné dobro pre všetkých, za „zachovávanie pokoja a svornosti medzi ľuďmi založenej na spravodlivosti“. Toto je niečo, čo je povinné a priam nariadené kňazom, ale rovnako aj všetkým ostatným veriacim katolíkom. Pripomeňme si, že blahej pamäti sv. Ján Pavol II., keď definoval *znaky katolíckosti*, bez ktorých sa nič nemôže považovať za plne katolícke, jeden z nich definoval takto: „*Povinnosť angažovanej prítomnosti v ľudskej spoločnosti, ktorá sa vo svetle sociálneho učenia Cirkvi stavia do služby človeka a jeho plnej dôstojnosti. Zoskupenia laikov musia vyvolávať živé vloženie sa do účasti a do solidarity, aby vytvárali v spoločnosti spravodlivejšie a bratskejšie životné podmienky*“ (Christifideles laici 30). Sme Cirkev a usilujeme o večné dobro každého človeka – ale bolo by to pokrytectvo a tak by to aj vyzeralo, ak by nás v tej istej chvíli popri tom nezaujímalo aj celkom obyčajné pozemské dobro ľudí, s ktorými žijeme. Chápeme, že veci ako charita, dobročinnosť, služba patria ku kresťanstvu. Už menej zapojenie sa do verejného úsilia o to, aby spoločnosť, v ktorej žijeme, bola naozaj dobrým miestom pre život – pre všetkých ľudí. Súčasný pápež nám znovu prízvukuje venovať v tomto pozornosť obzvlášť tým, ktorí „sú na okraji“ kvôli svojej kultúre, sociálnemu postaveniu, rase, jazyku, náboženstvu, stavu, čomukolvek. Je to pestrá zmes ľudí, od rómskych osád a komunit cez slobodné mamičky, cudzincov, bezdomovcov, utečencov, áno, aj ľudí „inak orientovaných“, ktorí by mali vnímať a vidieť, že nám ako katolíkom na nich záleží, že u nás zažívajú prijatie a bezpečie ako aj že v nás majú priateľov, ktorí sa ich vedia zastať a vedia sa za nich a za ich oprávnené dobro zasadiť. Existuje množstvo spôsobov, ako to robiť, od individuálnej angažovanosti cez dobrovoľníctvo až po to, čomu sa vo vyspelých zemiach hovorí „mimovládny sektor“, kde sa môžeme pridať alebo vytvoriť najrôznejšie hnutia a organizácie, sledujúce tieto ciele spoločného dobra.

A, samozrejme, politika. Pretože akákoľvek zmena vyžaduje moc urobiť to. Môže to byť „soft power“ verejnej mienky a lobingu, ale rovnako aj „hard power“ v podobe skutočnej politickej moci. A hoci toto je oblasť, ktorá je kňazom a biskupom zakázaná – pretože oni tu musia zo samého princípu byť pre všetkých ľudí a nikto nesmie mať pocit, že sú za niekoho proti nim; pre ostatných kresťanov je tento nástroj nielen odporúčaný, ale vyslovene povinný – ako súčasť účinnej angažovanosti sa za spoločné dobro pre všetkých ľudí. „*Vlastným poľom ich evanjelizačnej činnosti je rozsiahly a zložitý svet politický, hospodársky a sociálny, ako aj svet kultúry, vied a umení, medzinárodného života a hromadných oznamovacích prostriedkov*“ (Christifideles laici 23). Všimnime si, že pápež považuje túto angažovanosť za formu evanjelizácie – keď sa totiž, vedení Evanjeliom a učením Cirkvi, zapájame do týchto oblastí, aj do politického boja o moc, avšak nie preto, že by nám išlo o samú moc, o kariéru, o zbohatnutie či iný osobný prospech, ako to u svetských účastníkov politického boja často býva, ale berieme to ako formu služby a osobnej obety v záujme skutočného a spoločného dobra pre všetkých ľudí. A práve schopnosť takéhoto konania, keď aj v tomto sme „*opatrní ako hady a jednoduchí ako holubice*“ (Mt 10, 16), na spôsob hadov prezieraví, inteligentní, racionálni a schopní využívať moderné nástroje a spôsoby politického boja, a súčasne ako holubice oddaní spoločnému dobru, bez zištných či postranných úmyslov, je vysvedčením a potvrdením toho, že sme už dozreli do skutočného kresťanstva, že sme naozaj „*Božie deti bez hany uprostred zvrhého a skazeného pokolenia, medzi ktorým svietite ako svetlá na svete*“ (Flp 2, 15). Nezapájame sa do politického boja o moc preto, aby sme iných zničili a sami z toho prosperovali, ale aby sme vystrojení týmto mandátom mohli slúžiť všetkým – áno, aj tým, ktorí v tomto boji stáli proti nám. Nesúhlasíme s nimi, stretli sme sa s nimi v zápase, ale ani oni nie sú naši nepriatelia.

DO PRAXE:

Crepaldi Giampaolo vo svojej knihe *Kresťan v politike* píše: „*Prvou vecou, ktorú musí katolík v politike sám sebe ujasniť, je, či a prečo by mala mať jeho viera verejnú úlohu. Kresťanstvo nie je teóriou, filozofiou, ľudskou múdrosťou. Nie je cestou spásy vytvorenou ľuďmi. Nie je mystickým javom, ktorý má pozdvihnúť našu myseľ do subjektívneho stavu blahobytu. Kresťanstvo je stretnutím s Osobou Ježiša Krista, s Bohom, ktorý vošiel do dejín a stal sa človekom Ježišom z Nazaretu, ktorý žil v dobe cisára Augusta. Stretutie s Ježišom je teda vždy historickým a súčasným stretnutím. Tiež možno povedať, že je to vždy stretutie spoločenstva. Následkom toho aj bohoslužba je vždy verejná, historická a spoločenská, no nie je o to menej osobná. Ani liturgia, ani modlitba, ktorú tu v súhrne a v krátkosti asimilujeme, nie sú nejakým únikom v súkromí. Kresťanskí mystici sa nedajú prirovnať k budhistickým mníchom, u kresťanských mystikov neexistuje zapieranie sveta. Kresťanské náboženstvo vo svojom nároku pravdy ponúka odpoveď na tie najautentickejšie a najhlbšie očakávania človeka. Aj v tomto zmysle má teda kresťanstvo verejný a historický význam. Katolík v politike má k dispozícii jeden už schválený nástroj k tomu, aby sa orientoval správnym smerom v službe k verejnej a historickej dimenzii kresťanstva. Týmto nástrojom je sociálna náuka cirkvi.*“ (krátené)

Pre laikov, čiže veriacych v Cirkvi a farnosti, existuje čo sa politickej aktivity týka iba jedno malé obmedzenie: „*Vo verejných združeniach veriacych, ktoré sú určené priamo na vykonávanie apoštolátu, moderátorami [čiže animátormi, vedúcimi] nemajú byť tí, ktorí zastávajú vedúcu úlohu v politických stranách*“ (c. 317 § 4) – to aby niekto nenadobudol pocit, že apoštolát = lanárenie ľudí do danej politickej strany. 😊

OTÁZKY:

< Nakoľko chápeme duchovný život nie ako niečo odtrhnuté od sveta, ale naopak všetko prenikajúce – rodinu, zamestnanie, politiku,...? >

Nakoľko ho chápeme a žijeme ako „verejný“, niečo, čo nie je možné žiť súkromne, uzavreto do seba, do svojho súkromia, ale len verejne, vtelený do vonkajšej reality, v ktorej je konkrétne a hmatateľne žitý? >

Nakoľko poznáme sociálnu náuku Cirkvi a nakoľko ju vnímame ako dôležitý návod na to, ako tu, na zemi, žiť kresťanstvo a život s Bohom? >